

JUGOSZLÁV

JUGOSLOVENSKI

KÖZGAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

PRIVREDNI GLASNIK

A BUDAPESTI SZERB-HORVÁT-SZLOVÉN KIR.
KERESKEDELMI KÉPVISELET KÖZLÖNYE.ORGAN POVLAŠĆENE TRGOVINSKE AGENCIJE
KRALJEVINE S. H. S.

UTÁNNYOMÁS TILOS. — PREŠTAMPANJE ZABRANJENO.

Naša južna gospodarska orijentacija.

(Déli gazdasági orientációnk.)

— Predavanje BERTALANA MAGYAR, podpredsjednika Omke u Cobden savezu. —

Neprijateljsko osjećanje, političke opreke i zauzetost među pojedinih državama u ratu i za vrijeme posle rata, prebacilo se je i na gospodarsko područje i pojedine evropske države barikadirale su se međusobno sa visokim obranbenim carinama i inim ograničenjima, usled čega ja međunarodna trgovina i u opće gospodarski dodir među pojedinim zemljama pretrpio teški ustrb. Pred svakim je jasno, da ova gospodarska ograničenja i u opće međunarodna trgovina, padanje i otežavanje uvoza i izvoza, teško vredja gospodarske i iné interese svake države, jača skupoću, umanjuje produkciju i potrošak i u konačnom rezultatu vodi do znatnog opustošanja moralnih i materijalnih dobara.

Na žalost, mnogo je vremena proteklo, dok je došlo vrijeme, da se o gospodarskom izmirenju može govoriti.

Mnogo je godina proteklo, dok smo od buknuća rata došli do Lokarno i dug je bio put od konferencije u Bruxellesu i Genui, koji je bio prvi korak u predmetu svaljenja ovih međunarodnih gospodarskih ograničenja, sve do u mjesecu oktobru t. g. izašlog međunarodnog bankarskog manifesta i do sada pod pripravom sloječeg gospodarskog svjetskog kongresa. Ovaj će kongres biti u mjesecu maju sledeće godine u Genfu pod egidom saveza naroda obdržavan i vjerovatno je, da će doći do odlučnog rezultata.

U tom pogledu može razviti samo postepićan biti, i prema mojem nazoru valja u prvom redu gospodarske svesze između susjednih država ponovno izgraditi, kako to primjer Njemačke i Francuske pokazuje. Mađarska, koja u zadnje vrijeme u lijed toga, što je svoje državno kućanstvo dovelo u red, svoj novac stabilizirala i uslijed učvršćenja svojih vjeresijskih odnošanja na gospodarskom području pokazuje radosno ozdravljenje, prispjela je do te točke, da sa svojim susjedima, u prvom redu sa Jugoslavijom traži intenzivnu svezu.

Zato se želimo u prvom redu na Jugoslaviju obratiti, jer nas je sa ovom zemljom već u prošlosti na gospodarskom području mnoga prijateljska veza skopčala.

Jugoslavenski trgovački i gospodarski krugovi nadju također kod naših javno privrednih činbenika mnoge stare i prijateljske veze, te osviježenje i dalnje razvijanje istih pruža i njima znatne prednosti i mogućnosti.

Vrlo dobro znademo, da udubljenje ovoga gospodarskoga dodira ne udara u

Nemzetközi ügyvédi konferencia.

(Medjunarodna odvjetnička konferencija)

A Duna mentén elhelyezkedett államok kis területen élnek. Ennek következtében szomszédaiikkal sokkal nagyobb kereskedelmi és gazdasági összeköttetést kell kiépíteniök, mint a nagyobb területű államoknak. Ennek tudata vezette azokat az ügyvédeket, akik folyó év október 30-án és 31-én Bécsben tanulmányozták a kérdést, miként kell az államok egymásközötti jogi forgalmában ezeket az érdekeket megfelelően kielégíteni. A tanácskozáson résztvevő osztrák, cseh, szlovák és magyar ügyvédek egyértelműleg elhatározták egy ügyvédi kongresszus tartását, amely az 1927. év február havában Bratislava-ban fog összejönni, s amelynek célja a jelzett érdekekre nézve legfontosabb jogászai szempontokat behatóan megbeszélni. A kongresszusra az előkészítést vállalt Szlovák Ügyvédi Szövetség meg fogja hívni a jugoszláv ügyvédi kart is. Fölöttébb kíváncsok, hogy a jugoszláv ügyvédi kar is minél nagyobb mértékben vegyen részt ezen az értekezleten, mert meggyőződésünk, hogy az értekezlet az új. n. utódállamok gazdasági jogának új irányt s az intenzív együttműködést fogja lehetővé tenni.

Az előkészítés a következő kérdések tekintetében történt meg:

a) A jogsegély-bizottság dr. Oppler Emil és dr. Giskán Jakab ügyvédek munkálata alapján javasolja, hogy az államok egymásközötti érintkezésében a következő szabályok érvényesíttessenek:

1. Az utódállamok bíróságai kézbesítések és bizonyítás felvétele végett közvetlenül érintkezzenek.

2. A bírósági, közjegyzői okiratok, bírólág vagy közjegyzőileg hitelesített magánokiratok felülhitelesítése az utódállamok közötti forgalomban mellőzhető. Ha valamely okmány az illetékes hatóság aláírásával és bélyegzőjével el van látva, annak más utódállam bírósága, vagy közigazgatási hatósága előtti felhasználásához külön hitelesítés nem szükséges.

3. Az anyakönyvi hivatalok a bíróságok

megkeresésére a kívánt anyakönyvi kivonatot kötelesek díjtalanul megküldeni.

4. A költségbiztosíték az utódállamok polgárai között mellőzendő.

5. Bizonyos vagyonjogi igényeket tárgyaló határozatok és okmányok kölcsönösen végrehajthatók, különösen végrehajthatók a választott bírósági s tőzsdebírói ítéletek akkor, ha e tekintetben mindkét fél a választott bíróság elismerésére írásbelileg kötelezte magát.

b) A kettős adóztatás és illetékezés tárgyában dr. Klug Emil által kidolgozott javaslat az eddigi kettős adóztatási egyezménynek megfelelő kiépítését s különösen a területiális elvnek keresztülvitelét hangsúlyozza, de a forgalom szempontjából különösen szükségesnek tartja azt, hogy lehetővé kell tenni, miszerint az egyik államban megilletékezett okiratok, különösen váltó- és számlabélyegek, a másik államban történő érvényesítés és felhasználás esetén a további illetékezéstől mentesítendők.

c) Dr. Beck S. javaslatai részletesen tárgyalták azt a kérdést, hogy miként kell a határmenti területeken az államterületek szétszakadása folytán előállott telekkönyvi nehézségeket megszüntetni.

d) Az ügyvédi helyettesítés és a kari érdekek szempontjából szintén szükségesnek tartja az értekezlet bizonyos általános elvek és egymás kölcsönös biztosítását célzó intézkedések foganatosítását.

Az ügyvédek, akik a legkülönbözőbb érdekek képviselőitében a legkülönbözőbb hatóságok előtt kénytelenek eljárni, a legjobban érzik át a fentebb ismertetett kérdésekben napirendre kerülő érdekek fontosságát. Tudjuk, hogy a jugoszláv állam ügyvédei szintén érzik ezeknek nagy jelentőségét s ezért reméljük, hogy a magyarokkal együtt nagyszámmal fognak résztvenni a Bratislava-i kongresszuson.

Dr. Nyulászi János,

a Magyar Ügyvédszövetség társelnöke,
a TEBE igazgatója.

zapreke ni na političkom području i u tom pogledu je dostatno. ako upućujemo na očitovanje sa najvišega mjesta prigodom svečanosti u Mohaču t. g., koje želi sa strane Madjarske sa svojim južnim susjedima započeti prijateljsku kooperaciju. Ninčić bivši jugoslavenski ministar spoljnih posala, našao je za kratko priliku, da se na ovo očitovanje pred zastupnicima štampe izjavi, da je i sa strane Jugoslavije vrlo povoljno raspoloženje, da se uspostavi prijateljska kooperacija. Što više, potvrdio je one vijesti, prema kojima je Jugoslavija voljna prepustiti Madjarskoj slobodnu luku u Splitu.

Pod tim okolnostima našao sam i ja zgodnim, da predložim prigodom svečanosti u Mohaču održanog zemaljskog trgovačkog kongresa, da madjarski gospodarski krugovi nastoje sa svojim susjedima, u prvom redu, da sa gospodarskim i trgovačkim krugovima Jugoslavije što užu vezu oživore. Moj poziv našao je kod ovdašnjih gospodarskih krugova živahni odziv i sa radošću vidim, da ovaj poziv nije samo kod nas povoljno primljen. Nije to ostalo bez traga kog jugoslavenskih gospodarskih, u prvom redu kod trgovačkih faktora i interesenata, jer je sa više strana, tako se je glavni tajnik Jugoslavenskog Zemaljskog Saveza Industrijalaca, onda jedan glavni funkcionar Jugoslavenskog Exportnog Saveza jednoglasno izjavio, da je uzajamno gospodarsko približenje nužno i probitačno za gospodarski život obiju zemalja. Preporučili su i sa svoje strane unapredjenje ovog približenja.

Što više Udruga Trgovaca i Industrijalaca u Novom Sadu, kao što i sjednica zagrebačkih trgovaca pozabavila se je sa pitanjem ove akcije, te je isto sa svake strane potanko pretresla, i sa svoje strane takodjer poželjnim držala. Upravili su poziv na sve jugoslavenske trgovčke grupe interesenata i zastupstva interesenata, da se u tom predmetu u tu svrhu izjave, da bi na temelju ovih mnjenja mogli ovu akciju dalje razvijati.

Nije ostala ova akcija bez odziva ni u jugoslavenskoj štampi, koja se na svakom koraku s ovim pitanjem zabavlja, i mogu sa radošću ustanoviti, da skoro bez iznimke želi gospodarsku, prijateljsku kooperaciju obih zemalja.

Ne znamo, sa kakovim posljedicama će biti za ovu akciju onomadašnje odreknuće jugoslavenske vlade i ministra spoljnih posala, Ninčića. Nu ovdašnji gospodarski krugovi te su nade i osvjedočenja, da nova jugoslavenska vlada želi ovo čisto gospodarsko pitanje riješiti prosto od svake politike i u interesu Jugoslavije te na početom putu cilju dovesti.

Nu ni trgovci i indurijalci u Jugoslaviji, a ni u Madjarskoj nesmijemo naš

istaknuti cilj gubiti iz vida, ako bi prelazno i ma kakve političke zapreke bile ovom cilju na putu, te se moramo složiti u tu svrhu, da uzajamno prometne zapreke svladamo, te da slobodu trgovine izmedju obe države uspostavimo.

Ja sa svoje strane dakle držim svako zatezanje suvišnim i štetnim. Toga sam mnjenja, da madjarski i jugoslavenski trgovci imaju iz vlastite sile ovo pitanje pripremiti i zajednički posavjetujući se kod stola, lično i živom riječi zajedničke interese pretresati.

Sasma je nuzgredno, gdje će biti, u kojoj državi ili gradu mjesto dogovora, samo

je to važno, da sada, gdje svagdje teknu predradnje za gospodarski svjetski kongres, koji bude u mjesecu maju sledeće godine održan, da mi i naši južni susjedi već na temelju predhodnih dogovora sudjelujemo na kongresu.

Moram spomenuti izjavu ženijalnog balkanskog političara, koji je u trećoj godini rata ovdje bio, — onda aktivni ministar — i koji je već onda ustanovio: »Nakon rata valja zaboraviti neprijateljstvo i trgovina će biti prva na putu izmirenja. Gospodarski poslovi imaju svoje vlastite zakone, koji ne slijede uvijek zakone politike.«

Törvényjavaslat a csődönkívüli kényszeregyezésről. visszaállításáról.

(Predlog zakona o vanstečajnoj nagodbi.)

Az utóbbi időkben sokat vitatott kérdése volt a jugoszláv gazdasági köröknek a már régebben megszüntetett kényszeregyezési eljárásnak visszaállítása. Főképpen a kereskedelemügyi miniszter szállt síkra a visszaállítás mellett, első sorban a kis betétek tulajdonosainak érdekében. Az érdekképviselők inkább a kényszeregyezési eljárás ellen foglaltak állást és ennek hatása látszik a napokban közzétett törvényjavaslaton is, amely csak szűk körben szándékozik a kényszeregyezési eljárást ismét bevezetni.

A javaslat főbb rendelkezései a következők: betétüzlettel foglalkozó nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, ha értük sem az állam, sem valamely önkormányzati testület nem szavatol, ha passzíváik meghaladják aktíváikat, illetve ha fizetéseiket beszüntették, kérhetik maguk ellen a kényszeregyezési eljárás megindítását. Ez megtörténhetik akkor is, ha ellenük már csődnitási kérelmet adtak be, de a csőd még el nem rendeltetett. A kényszeregyezési kérelemben felajánlott quóta nem lehet 40%-nál alacsonyabb. Minden esetben az alábbiak értelmében bizottság alakítandó, amely jogosult arról határozni, hogy a kis betétek milyen értékhatárig elégitendők ki teljes összegben. Az ily előnyös kielégítést élvező betétek összege nem haladhatja meg az összes tartozások 50%-át. 10.000 dinárnál kisebb összegek feltétlenül teljes összegben egyenlítettők ki, míg nagyobb betétek oly módon, hogy a betevő legalább 10.000 dinárt kapjon.

Az eljárás megindításáról a kereskedelem- és iparügyi miniszter értesítendő, aki a betevők védelmére és a társasági vagyon liquidálásának felügyeletére külön megbízottat delegálhat, akinek az eljárás folyamán a fontosabb kérdésekben tanácsadói jogköre van. A kényszeregyezési kérvény

beadása előtt 6 hónapon belül, illetve a kérvény beadása után az egyes hitelezőknek a többiek rovására biztosított jogok és előnyök érvénytelenek az egyezési eljárás jogerős befejezésének feltétele alatt. A kirendelendő vagyonfelügyelő külön vizsgálat tárgyává tartozik tenni, hogy a társaság jelenlegi vagy régebbi igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai kötelességüket lelkiismeretesen teljesítették-e, amiről a bíróságnak külön jelentést tartozik tenni, kiterjeszkedve arra is, hogy az említettek esetleges mulasztásai folytán a társaság mily kárt szenvedett. A hitelezőkből alakult bizottság, illetve a hitelezők megbízottjának meghallgatása után a bíróság felhatalmazhatja a vagyonfelügyelőt, hogy a mulasztást elkövetett társasági szervek ellen az okozott kár megtérítése iránt eljárást indítson. Azt a felhatalmazást a kirendelt miniszteri megbízott is megadhatja.

A vagyonfelügyelő díjazását az igazságügyminiszter tarifában fogja szabályozni. Ezen szabályozás megtörténteig a díjazás az aktívák 20%-át nem haladhatja meg, kivételes esetekben azonban a bíróság ezt a kulcsot 30%-ra emelheti.

A hitelezőkből alakítandó bizottság tanácsadói jogkörrel bír minden, a kényszeregyezési vagyon liquidálására vonatkozó kérdésben, továbbá a vétkes társasági szervek elleni eljárásban. A bizottság három tagból és három póttagból áll, kik közül egy tagot és egy póttagot a betevők közül kell választani.

Jó összeköttetéssel és referenciákkal bír

belgrádi kereskedelmi ügynökség

kurrens cikk képviselőt vállalja. Szükség esetén bankgaranciát is nyújt.

Cím a kiadóhivatalban.

A vízügyi vezérigazgatóság által az egész ország folyóinak szabályozására kiküldött bizottság a helyszínen végzett tanulmányait a legtöbb folyóra vonatkozólag befejezte. Hátra vannak még az egyes másodrendű folyók, így a Morava felső folyása, a dalmát folyók és Délszerbia egy része. A tervezett munkálatok a legközelebbi nyáron fognak megindulni.

A titeli vashíd szerelésének munkálatai befejezésük előtt állanak és a hídon való közlekedés még e hó folyamán meg fog indulni. Ez lesz a második híd, mely a Bácskát a Bánáttal összeköti.

Obrenovac városa, amely eddig a gőzfűrésztől volt villamos energiával ellátva, egy új városi elektromos központot létesített, amely működését legközelebb megkezd.

Vijesti iz Madjarske.

(Hírek Magyarországból.)

Madjarska na konferenciji sje-dnjo-europejskih tvornica željeza.

— (Magyarország a közép-európai vas-művek konferenciáján.) — Zapadna željezna industrija pozvala je povjerenike nekih velikih tvornica željeza Srednje-Europe na konferenciju u Paris. Sa madjarske strane putovao je glavni ravnatelj Rima-Muranjskih tvornica željeza d. d. u Paris. Prema pojedinim verzijama ne priključuju se između madjarskih željeznih tvornica kartelu Državne tvornice željeza u Diósgyőru i Manfred Weiss.

Predavanje Bertalana Magyar.

(Magyar Bertalan előadása.) u budapeštanskom Cobden savezu, koje na drugom mjestu našega lista opširno objavljujemo, bio je događaj madjarskog gospodarskog života i povedene akcije jugoslavenskog-madjarskog približenja. Na predavanju dalo se je zastupati kr. poslanstvo S. H. S. po gerentu Dobroslavu Adamović i atašeu štampe, Franji Kulundžiću, madj. ministarstvo spoljnih posala po poslaničkom savjetniku Antonu Geber. Bili su prisutni nadalje Pavao Sándor, predsjednik OMKEa, Antun Székács, podpredsjednik trgovačke komore, Philipp Weiss i Emil Stein, predsjednik, odnosno ravnatelj Komercijalne Banke, Geza Drucker, predsjednik O. H. E., nadalje veći dio glavnih ličnosti madjarskog gospodarskog života. Predavanje se je nedjeljivo svđjalo i kako čujemo započele su u savezu s tim rasprave, da se u najkraćem roku sazove velika anketa, kojoj će biti predmetom oživotvorenje neposrednoga dodira sa jugoslaven-skim gospodarskim krugovima.

Madjarska željeznička poduzeća ostvaraju pogon otpreme autoom.

(A magyar államvasutak autószállítási üzemet létesítenek.)

Razvitak prometa autoom te rezultat tegodne željezničke otpreme, počela je u zadnjim godinama potaknuti privatna poduzeća da se osobito u provinciji bave sa otpremom teretne robe autoom na stanovitim putovima.

U svrhu paraliziranja rastuće utakmice, obratio se je MÁV sa memorandumom na trgovačkog ministra, u kojem ističe, da se sve više rastuću utakmicu može samo tako paralizirati, ako MÁV i ina željeznička poduzeća uvode otpremu tereta i osobnu vožnju putem autoa. Ministar trgovine izdao je, opunomoćenje, da predlog slupi u život te će otpremni pogon autoima ujedinenjenih željezničkih poduzeća otpočeti već tekom proljeća.

Pianirani novi otpremni pogon autoom protegnuti će se na promet otpreme tereta i osoba i to između takovim točkama, gdje je već željeznička pruga u pogonu. U pogonu sudjelovali će sva madjarska željeznička poduzeća i vicinalne željeznice i osnovati će prometno dioničarsko društvo, te će temeljnu glavnicu istoga i sve investicije zajednički nositi. Dozvole, koje su izdane privatnim poduzećima ostaju na znati, jer su iste i onako samo na kratko vrijeme izdane. Željeznice uvode otpremu sa autoom za sada samo na putne odsjeke sa velikim prometom, te putem vicinalnih pruga biti će više madjarskih velikih zavoda u znatnoj mjeri skopčavano sa oživotvorili se imajućim pogonom. Osnovanje i oživotvorenje spomenutog novog pogonja imade u posljedku i izgradnju puteva, što će i na području industrije znatan razmah prouzročiti.

Novo dioničko pravo prema se u Madjarskoj.

(Uj részvényjog készül Magyarországon.)

Po nalogu madjarske vlade dogotovljena je reforma dioničkog prava. U opće raspada se na tri važna poglavlja. Prvo poglavlje sadržaje zaštitu malih dioničara, drugo poglavlje brani poduzeće protiv svojevolje većine i konačno treće poglavlje pruža zaštitu vjerovnicima društva. Zakonski predlog u današnjoj formi znači ujedno sumrak glavnim ravnateljima i radi toga ukida kod dioničarskih društava instituciju nadzornih povjerenstva. Ravnateljstvo dioničarskih društava u današnjoj formi prestaje. Nova institucija biti će: Ravnateljsko vijeće, koje će biti najvažniji organ uprave društava. Ravnateljsko vijeće konstituirati se iz povjerenika velikih dioničara i malih dioničara, te se imade sastojati prema predlogu barem iz pet članova i jedna petina malih dioničara može jednoga člana u ravnateljsko vijeće kandidirati. Ovoga člana mogu samo mali dioničari odmaknuti. Najvažnija funkcija ravnateljskog vijeća biti će ta, da imenuje, slo više da može odmaknuti glavnoga ravnatelja dioničarskog društva. Vrlo veliku ulogu imati će na temelju madjarskog dioničarskog prava revizori, koje bude velika privatno-pravna i kazneno-pravna odgovornost teretila. Koncem konca biti će dakle u buduću i manjina dioničara upućeni u najvažnije unutrašnje poslove poduzeća i to se može smatrati velikim napredkom.

Madjarske banke žele početi smještenje novih založnika na tuzemnoj pijaci.

— (A magyar bankok meg akarják kezdeni az új zálegleveleknek a belföldi piacon való elhelyezését.) — Uslijed trajnog pojevtinjenja novca, pao je uložni kamatnjak ispod 5%, poprečna rentabilnost dionica pako giba se na temelju najzadnjih dividendi između 5 i 6%. Nasuprot tome je kamatnji tip založnica za sada oko 7% i emisijoni tečaj založnica ispod pari, osigura istima barem prigod od 8—8½%. Vodeće banke počimlju sada radi toga i smještenje založnica na tuzemnoj pijaci. U savezu s time drže, da burzovno notiranje novih založnica može već u mjesecu januaru započeti.

„VULKAN“

FABRIKA STROJEVA DIONIČARSKO DRUŠTVO

Adresa za telegramme:
VULKANUS
BUDAPEST

BUDAPEST,
V. VÁCI-ÚT 66.

Telefon:
L 905—02
L 905—28.

FABRIKATI:

ALATSKE MAŠINE

za fabrikaciju:
artikla en masse,
opštu fabrikaciju strojeva,
za željezničke radionice,
topionice,
cedjenje i kovne radove,
radionice za preradjivanje lima,
gradnje brodova,
fabrike vagona,
fabrike automobila,
radeje cijevi,
kovače kotlova,
gradnje mostova i željezne konstrukcije,
kao što za radionice za obradivanje drva.

TRANSMISIJE.

LIKER • DIT-GOT • RUM

SU NAJBOLJI.

PAX

RUČNA
VATROGASNA
SPRAVA
SA UGLJIČNOM
KISELINOM
JE NAJBOLJA

—
Proizvodi i prodaje:
**Ljevaonica metala
i tvornica bakrene
robe i vagonskih
oprema**—

**HIRMAN
FERENCZ**

BUDAPEST,
VII., CSANYI-U. 7-9.
Adresa za telegrame:
HIRMANFEM
Telefon: József 138-03

Kratke vijesti. — (Apró hírek.) —

Koncesija inozemnih brodarskih društava, koja deluju u Madjarskoj, ističe koncem meseca decembra. Vlada će u novom ugovoru usloviti, da društva za opskrbu putnika nabave brašno, masnu za klanje, mast i ine životne namirnice u Madjarskoj.

Ministarstvo unutrašnjih djela ovlastilo je pogranično redarstvo, da putnike, koji putuju sa putnicom bez madjarskog viza, puste preko granicu s time, da se dotični istom naknadno imaju u madjarskom ministarstvu inostranih djela prijaviti. Isto se odnosi i na prolazne putnike, koji svoji put na duže vrijeme prekinu. Putnici brzovoznih brodova pruge Beč-Beograd opraštaju se od uzimanja vize, i mogu dok brod u Budimpešti stoji, pogledati glavni grad.

Madjarski javni namještenici dobiju zajam za gradnju stanova na taj način, da im se doznačuje stanarina na 20 godina.

Napadno se je umanjio export madjarske marve za klanje, na bečkim vašarima gdje u najnovije vrijeme vodi Jugoslavija sa množinom dotjerbe. Dok je lanjske godine madjarska dotjerba postigla po vašaru još 900, što više 1000 komada, dolle dosadašnji razmjerni broj jedva pokazuje 600 komada. Zadnja ponuda marve za klanje na bečkom vašaru saslužljena je prema mjestu porijekla, kako slijedi, iz Madjarske 630 komada, iz Jugoslavije 911, iz Rumunjske 400, iz Češke 94, iz Austrije 840, ukupno 2.935.

Gradnja magazina na deset sprati nove dunavske luke u Čepelu započeta je, tako, da će u ljeti slijedeće godine magazin iz željeznog betona sa najmodernijim uređajima biti prometu predan.

11. decembre sklopili su nov madjarsko-francuski trgovački ugovor.

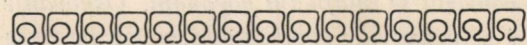
Do sklopljenja novog madjarskog poljskog ugovora, žele na madjarske exportne artikule u okviru poljskih exportnih zabrana kontingente osigurati, tako na robu od gumiye, na stanovitu željeznu i strojnu robu, voće, konzerve, svinjsku mast, farbe i žele, da administrative poteškoće, koje se pokazuju oko exportu vina, olakšaju.

Na pijaci vina nastala je u zadnje vrijeme neočekivana tišina, tako da exporteri za sada zadržaju robu.

Export riže povisuje se stalno i postigao je nasuprot 900.000 q od lane, do sada 1.500.000 q. Povišenje vrijednosti ali iznosi samo 10%, tako da uslijed loše cijene, kriza proizvodnje riže nepromjenjeno postoji.

Zemaljsko Ugarsko Gospodarsko Društvo obdržavati će izložbu životinja za plod slijedeće godine i sajam 25., 26., 27. marta 1927.

U Kopenhagenu otvorena je 3 decembra davno projektirana madjarska kuća vina, koju je ministarstvo poljoprivrede uz ve like žrtve oživotvorila, poslije Beča na drugom mjestu, sada ovdje u interesu inozemne propagande i prodaje madjarskog vina.

SIRIUS tvornice

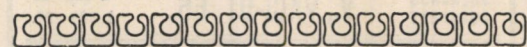
fabrika za akumulatore i elemente

d. d. BUDAPEST

VI., Petneház-utca 72. Tel.: 178-36.

Gradsko skladište: IV., Irányi-u. 31.

SVAKOVRNI PORTATIV-AKUMULATORI
I GALVAN-ELEMENTI.

Financijska komisija Budimpešte prihvatila je ponude banka za gradnju stanova i u slučaju privole glavne skupštine može u proljeće započeti gradnju projektiranih 3000 stanova.

Turski erar kupio je u Makón 450 komada većim dijelom umatičenih konja.

Madjarska vlada regulisati će sa jugoslavenskom vladom za kratko konačno obrtno naselenje. Istodobno sklopiti će i konzularsku konvenciju, koja će imati važnost sa gledišta pravne sigurnosti prometa između obih država.

Financijske vijesti. — (Pénzügyi hírek.)

Na budapeštanskoj novčanoj pijaci su odnosi vrlo povoljni. Najnižija granica kamatnjaka privatne vjeresije je $6\frac{3}{4}\%$, koji se u Budapešti mjenbeno-eskomptnom poslu sve do 10% , u provinciji pako do $12-13\%$ povisuje. Poprečni uložni kamatnjak u provinciji ne prekoračuje danas više 8% . Iz inozemstva stižu u izobilju novčane ponude, i to izim Engleske i Amerike, i iz Švicarske i Holandije. Prve ruke dobivaju ove uz $5\frac{5}{10}\%$, dočim manji novčani zavodi dobivaju inozemne zajmove sa kratkim dospeljem uz $6-6\frac{6}{10}\%$.

Index buroznih peštanskih dionica smanjio se je od $14\frac{0}{10}\%$ na $13\frac{4}{10}\%$.

Kod peštanskih velikih banka računaju poprečno povišenje dividenda sa 20% .

Budimpeštanski Belvárosi Takarékpénztár povisio je svoju temeljnu glavniciu od 3 milijona pengőa, na 6 milijona pengőa.

„ERICSSON“
SLUŠALICE
SU
NAJBOLJE.

Vrijednostne granice luxus poreza povisene su od 12. decembra, uslijed čega je teret ovoga poreza znatno umanjen.

Svota štednih uložaka povisila se je u mjesecu novembra za 68 milijona zlatnih kruna, svota uložaka tekućeg računa pako sa 302 milijona zlatnih kruna, tako da su prve postigle $22\frac{3}{10}\%$ mirovnog stanja, potonje pako $60\frac{2}{10}\%$.

Hermes Magyar Általános Váltóüzlet d. d. platiti će po dionici 1200 kruna dividenda za prošlu poslovnu godinu i povisiti će svoju temeljnu glavniciu od 1,680.000 pengőa na dvostruko.

Fabrika Ganz-Danubius dobije vrlo povoljni zajam od 1,500.000 i Georgia od 600.000 dolara, sa dospeljem od devet mjeseci.

27. decembra biti će u cijeloj Madjarskoj najedanput stavljene u promet pengő bankovne novčanice i velika množina novaca za mjenjanje. Krunske bankovne novčanice ostaju još pol godine u prometu.

Greco Gobelin d. d.

BUDAPEST, V., RUDOLF-TÉR. 1.

Sa rukom radjene gobeline pravi na formu starih francuskih gobelina, s njima u svakom pogledu jednovrednosnoj izradi, ali mnogo jeftinije, nego ma koja druga gobelinska radionica.

TRŽIŠTE DRVA. — FAPIAC

Náš program trgovine drvom.

(Fakereskedelmi programunk.)

Jedna od najvažnijih jugoslavensko-madjarskih gospodarskih dodirnih tačaka je trgovina drvom, jer je jedan od najvažnijih exportnih artikla Jugoslavije, dočim je Madjarska naročito u drvu bolje kakvoće polpuno na import upućena. Nije manje važno, da je Budapešta uslijed njenog geografskog položaja i svoje stare trgovačke veze vrlo sposobna, da posreduje export drva Jugoslavije naprema Zapadnoj-Europi, što će u kratko i velikomjerna budapeštanska dunavska luka unprijediti. Olakšati će sporazum, što su se madjarski i jugoslavenski stručnjaci tako rekući u jednoj školi odgojili, te poznaju okolnosti proizvodnje industrije i trgovine drva.

Okolnosti, koje su do sada priječile razvitak normalnog trgovačkog prometa već su srećom nestale i valutarne nepostojanosti, exportna ograničenja, importne dozvole, otpremne izkaznice u obim zemljama, spadaju medju blage uspomene prošlosti.

Živimo u takovom vremenu, kada je kakvoća robe odlučna i diferencije na cijeni iznose najviše 2—3%, veće diferencije ne mogu se predstaviti. Prošla je spekulativna konjunktura, da daje mjesta poštenoj, točno kalkulirajućoj poslovnoj djelatnosti.

Jugoslavenski export drva imade osobitu pozornost obratiti na madjarske državne i ine javne nabavke, koje troše znatne množine drva.

Prema našoj aproksimativnoj procijeni, uporabe madjarske kraljevske ugarske državne željeznice godišnje 500—800.000 komada podvala, 4—600 m³ podvala za izmjenu, 8—10.000 vagona ogrijevnog drva, 8—10.000 m³ drvo za radionice, 4—6000 m³ drvenog materijala za održavanje pruge, Direkcija Pošte i Brzjava godišnjih 40—50.000 komada brzajavnih stubova i vicinalne i javne pulne željeznice godišnjih 80—100.000 komada podvala.

Ako još uzimamo u obzir i potrebu rudnika, privatnih gospodarstva i industrijskih poduzeća, daje ista takovu množinu drva, te osiguranje kupca za ovu množinu drva jest takav prvo-redni interes jugoslavenske proizvodnje drva, da je vrijedno se boriti sa čehoslovačkom, rumunjskom i poljskom konkurencijom, koja je sa gledišta željezničke otpreme i onako u nazadku.

Dobro riješenje trgovačkog prometa drvom je porvorazredni interes, koji jugoslavenskih proizvođača drva, toli madjarskih potrošača i trgovine drva. Zato je trgovačka agencija kraljevine S. H. S.

Natječaj podvala za MÁV. — (A MÁV. talpfaárlejtése.) — Najvažniji događaj pijace tvrdoga drva bio je natječaj podvala MÁVa, raspisan za 22 oktobra, glede kojega će se ovih dana pripiti rezultat interesentima.

MÁV je raspisao natječaj za 500.000 komada hrastovih i bukovih podvala, reducirano naknadno na 430.000 komada i na 7.500 m³ hrastovih podvala za izmjenu. Konkuriralo je ukupno 79 tvrdki i ponudilo su ukupno kojih 2,100.000 komada hrastovih podvala, 1,300.000 bukovih podvala i 50.000 m³ hrastovih podvala za izmjenu.

Madjarske tvrdke su tako rekući bez iznimke sudjelovale na natječaju, čehoslovačka i rumunjska ponuda je jedva stigla, a izmedju jugoslavenskih tvrdki su sledeće stavile ponudu:

Drach Industrija Drva d. d. Caprag,

	za tuzemno drvo : Pengő	za inozemno drvo : Pengő
2 60 m hrastove podvale po komadu	8.—	7.20
2.40 » » » » »	6.50	6.20
2.20 » » » » »	3 20	2.80
2.60 » bukove » » »	5.50	5.—
2.40 » » » » »	4.80	4.40
2.20 » » » » »	3.—	2 60
hrastovic podvale za izmjenu po m ³ poprijечно	107.—	100.—

Imademo primjetiti, da od gornih cijena dolazi u odbitak 4.6% za biljeg na namiru, za pristojbu ugovora i pomoćni fond, kod podvala pako od predajne postaje, odnosno pogranične postaje do naselišta za impregniranje MÁVa, režijski podvoz (po km i po 10.000 kg. 4.10 pengő) takodjer tereti otpremne tvrdke. Prema po priličnoj kalkulaciji znače inozemni limiti cijene preračunano na jugoslavensku relaciju, dakle da otpremne firme, uzevši u obzir sve odbilke, dostižu sledeće cijene ab vagon jugoslavenska madjarska granična postaja: (jedan pengő = 10 08 Dinar) za 2.60 m duge hrastove podvale po komadu

S. H. Guttman d. d. Belišće,
Našicka tvornica tanina d. d. Zagreb,
Milrovačka parna pilana d. d. Srem.
Mitrovica,

Otto Heinrich, Zagreb,
Gustav Feundlich, Zagreb,
Kopstein i Klein, Budapest,
Jos. Halle, Zagreb,
Šumsko preduzeće »Pobeda«, Doboj,
Braća Kondić, Doboj,
Marković i Drug, Doboj,
Chemikalia tvornica, Novisad,
Slavonija d. d. Zagreb,

Izim toga su mnogi budimpeštanski povjerenici jugoslavenskih tvrdki stavili svoju ponudu.

MÁV je mogao izmedju mnogih ponuda lahko birati te je prednosti velike konkurencije sa spretnim trgovačkim čuvstvom izrabeći, limitirao sledeće cijene:

cca Din 64.08, za 2.40 m duge cca Din 55.16 za 2.20 m duge na Lin 23.91, za 2.60 m duge bukove podvale po komadu cca Din 43.25, za 2.40 m duge cca Din 38.10, za 2.20 m duge cca Din 22.02, za hrastove podvale za izmjenu po m³ poprijечно cca Din 946 40.

Cijene su vrlo tištene i ako je jedan dio jugoslavenskih tvrdki ove limite i prihvatio, učinio je to samo uslijed već spomenute bezuzdane konkurencije i poslovne stagnacije. Prema našem mnjenju unapred lo je bezrazložno skrhanje cijena, što jugoslavenski interesi nisu bili valjano i jedinstveno zastupani kod naknadnih usmenih rasprava.

u Budimpešti odlučilo, da će ovim problemima u buduće osobitu pažnju posvetiti, i interesentima obih zemalja u pitanju svakovrsnih informacija, kao što i u praktičnom pogledu sa potpunom stručnošću na raspoložbu stojati, te ćemo u stupcima našega lista oživotvoriti stalnu rubriku za drvo, u kojoj ćemo davati mjesta interesentima, da bi mogli svoje primjetbe, predloge, pritužbe i želje, koje zasijecaju u struku, objavljati i zajednički tražiti način liječenja.

Mi smo osvijedočeni, da će se tim povodom takova harmonička kooperacija interesenata razviti, koja će biti jednako na prednost obim strankama.

A belgrádi egyetem erdeinek bérbeadásáa.

— Izdavanje pod zakup šuma beogradskog universiteta. Az egyetem tanácsa elhatározta, hogy a Donji Milanovac melletti erdősege kitermelését bérbe adja. Az erdő területe 7.300 hektár, melyen cca 87% bükkfa és 9% tölgyfa van. Az egyetem oly tőkés csoportot keres, amely vállalná a közlekedési útnak megépítését az erdőtől a Dunáig. Az erdő távolsága Donji Milanovactól 25 km.

**Neuschlosz-féle nasici
tanningyár és gőzfűrészt. rt.**

BUDAPEST
V., Nádor-u. 21.

SUŠINE-GJURGJENOVAC.

Közzállítási hirdetmények.

(Raspisi javnih licitacija.)

Közzétéve 1926. dec. 6.—dec. 15. — (Objavljeni od 6. dec. do 15. dec. 1926.)

Általános tudnivalók. Az alanti pályázati hirdetmények részletes feltételeit (rajzokat, mintákat) a budapesti szerb-horvát-szlovén királyi kereskedelmi képviselőlet kívánatra — sürgős esetekben távirati úton is — beszerzi.

Belföldi pályázók 5%, külföldiek 10% óvadékot tartoznak letenni. Fenti képviselőlet a magyar cégek kívánságára Budapesten nyújtott bankgarancia ellenében az óvadéknak a pályázatot hirdető hatóság, illetve intézménynél való letételéről gondoskodik. A szükséges vám-, fuvar- és egyéb információkkal ugyancsak fenti képviselőlet szolgál, amely kívánatra elvállalja az ajánlatok szerb (horvát) nyelven való kidolgozását és benyújtását is.

I. Vas- és fémipar, gépek, közlekedési eszközök, villamossági és műszaki cikkek.

(Željezna i metalna industrija. Mašine, prevozna sredstva, elektr. i teh. pribor.)

176. **Mozdonyalkatrészek** és alkatrészek személykocsik világításához ú. m. 18 drb. mozdonykenőszivattyú, 12 drb. mozdonyinjektor, 553 drb. akatrész az utóbbihoz, 4.608 drb. különböző gázvilágítási alkatrész és 30 drb. feszítő mérő olajgázhoz. Határidő: **dec. 30.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Ljubljana. 42.004/26. sz.
177. **Galvanizált huzal** 25 mm. átmérőjű 3.768 kg. Határidő: **jan. 3.** Hirdeti: Szőlészeti Hivatal, Smederevs. 775. sz.
178. **Alkatrészek jelzőkészülékekhez és horganyzott acélhuzalok.** Határidő: **jan. 5.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Sarajevo D. 35.129. sz.
179. **Villamossági anyagok.** Határidő: **jan. 5.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Ljubljana. 41.591/26. sz.
180. **Alatlemezec és hevederek** vasuti felépítményhez. Határidő: **január 5.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Sarajevo. D. 37.238. sz.
181. **Ön-, vörösréz-, sárgaréz-, horgany- és horganyzott vaslemezec.** Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Ljubljana. 42.359/26. sz.
182. **Vasáru** különböző, továbbá **villamossági anyagok.** Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Autó Főparancsnokság, Beograd. K. 17.261. sz.
183. **Vasáruk, olaj és más anyagok.** Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Tengeri Közlekedési Igazgatóság, Split. 18.444/26. szám.

184. **Marógép.** Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Posta és Távirat Igazgatóság, Zagreb. 43.540. 1926. szám.

185. **Villamossági szerelési anyagok.** Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Tüzérségi Műszaki Intézet Műszaki Anyagraktára, Kragujevac. Sl. 13.122. sz.

186. **Villanyvilágítás** bevezetése Nisben. Előírányzott összeg 168.000 dinár. Határidő: **jan. 11.** Hirdeti: Moravai Hadosztály X. Kerület Mérnöki Osztálya. 5.548. sz.

187. **Acélszalag** 16×5 mm. méretű 120.000 m, továbbá plomba-hüvely 140.000 drb. Határidő: **jan. 11.** Hirdeti: Állami Jövedékek Igazgatósága, Beograd. E. M. 25.750. sz.

188. **Sinanyagok** u. m. 24 000 drb. heveder, 9.000 drb. csavar és 18.000 drb. alátét. Határidő: **jan. 11.** Hirdeti: Államvasutak Vezérigazgatósága, Beograd. E. O. 9.936/26. sz.

189. **Gyalugép.** Határidő: **jan. 11.** Hirdeti: Posta és Távirat Igazgatóság, Zagreb. 42.253/26. sz.

190. **Vaslemezec** kazánok részére, cca 109.053 kg. Határidő: **jan. 12.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Ljubljana. 42.396/26. sz.

191. **Szögvas.** Határidő: **jan. 15.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Beograd. D. 83.697/26. sz.

192. **»U« Vas** különböző. Határidő: **jan. 15.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Beograd. D. 83.699/26. sz.

193. **Fűrök** fához és fémhez, továbbá **Fogaskerékmarók.** Határidő: **jan. 18.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Ljubljana. 42.097/26. sz.

II. Textil- és bőripar.

(Tekstilna i kožna industrija.)

194. **Cipő** 15.000 pár. Határidő: **jan. 15.** Hirdeti: Csendőrpáncsnokság, Beograd. E. 29.085. sz.

195. **Takaró** 100 drb. Határidő: **jan. 12.** Hirdeti: Törvényszéki Elnökség. Sr. Mitrovica. 1912. sz.

196. **Wchsleder** 13.200 kg. Határidő: **jan. 13.** Hirdeti: Tüzérségi Műszaki Anyagraktár. Kragujevac. Sl. 13.326. sz.

197. **Kárpitos anyagok.** Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Autó Főparancsnokság, Beograd. K. 17.261. sz.

198. **Talpbőr Krupon** 1.200 kg. Határidő: **jan. 11.** Hirdeti: Ortopédiai Intézet, Beograd. 12.705. sz.

III. Vegyészeti és gyógyszeripar.

(Kemička i apotekarska industrija.)

199. **Gummicsövek.** Határidő: **dec. 27.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Subotica. 54.451/26. sz.

200. **Festék- és gummi anyagok.** Határidő: **jan. 11. és 12.** Hirdeti: Autó Főparancsnokság, Beograd. K. 17.261. sz.

201. **Káli salétrom** 100.000 kg. **Kén** 30.000 kg. Határidő: **január 12.** Hirdeti: Hadügyi és Tengerészeti Minisztérium Tüzérségi Műszaki Osztálya, Beograd. A. B. 18.722. sz.

202. **Benzin** 39.000 kg., továbbá nyári autólaj 3.600 kg. Határidő: **jan. 24.** Hirdeti: Posta és Távirat Igazgatóság, Zagreb. 45.019/26. sz.

IV. Építkezés.

(Gradjevine.)

203. **Vámhivatali épületek emelése** Susak-Fiume-i új hidon. Előírányzott összeg: 447.231 dinár. Határidő: **jan. 11.** Hirdeti: Építészeti Hivatal, Susak. 1.719/26. sz.

V. Vegyesek.

(Razno.)

204. **Kefék és seprők** Határidő: **dec. 28.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Subotica. 55.877/26. sz.

205. **Karton** vasuti jegyek részére 2.300.000 drb. Határidő: **január 4.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Subotica. 52.147/26. sz.

206. **Komplett kórházi berendezés.** (Bútor, műszer, textilanyag, porcellánárú, evőkészlet 250 személyre, világító testek stb. Határidő: **jan. 10.** Hirdeti: Központi Munkásbiztosító Hivatal, Zagreb. 34.056/26. sz.

207. **Öntődei koks.** Határidő: **jan. 13.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága, Beograd. D. 85.023/26. sz.

208. **Öntődei** vagy más metallurgiai célokra alkalmas koks 2.500 tonna. Határidő: **jan. 17.** Hirdeti: Bányafőigazgatóság, Beograd. R. 12.012. sz.

Megjelenik hetenként egyszer.

Előfizetési díj: Egész évre 44 Pengő. Fél évre 24 Pengő. Magyar királyi postatakarékpénztári csekk számla: 53.441.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 6. SZÁM.

Telefon: Teréz 103—19.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. EHRENFELD BERTALAN,
a budapesti S. H. S. királyi kereskedelmi képviselőlet jogtanácsosa.

Izlazi jedanput nedeljno.

Predplata: Za godinu 440 Din. Za pola godine 240 Din. Čekovni račun kod maj. kralj. Poštanske Štedionice br. 53.441.

Redakcija i administracija:

BUDAPEST, IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 6. SZÁM.

Za uredništvo i upravu odgovara:

pravni savetnik Povl. Trg. Agencije Kraljevine S. H. S. u Budimpešti.